



לעילוי נשמת
שלום בן משה

משניות של השבוע הבא

Next Week's Mishnayos

גליון
13

דמאי פרק ו'

ה"מ "מעושרין הן", נאמן, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר.

שהפה שאסר - כשאמר "של ארץ ישראל הם", ותייבים במעשר, הוא הפה שהתיר כשאמר "עשרתים", וכי היכי דמהמנין ליה במאי דאסר כשאמר "של ארץ ישראל הם", נהמניה נמי במה שהתיר כשאמר "עשרתים".

ה"מ "משלי הן", תייב לעשר. "מעושרין הן", נאמן, שהפה שאסר הוא הפה שהתיר.

ה"מ "מן השדה שיש לי כאן בסוריא", תייבים לעשר, דבפירות של סוריא גזרו על הדמאי כשידוע שגדלו שם.

ה"מ ואם ידוע שיש לו שדה אחד בסוריא, תייב לעשר.

ה"מ ואם ידוע שיש לו שדה - אין כאן הפה שאסר הוא הפה שהתיר, דכיון שידוע שיש לו שדה, מסתמא משדהו הביא הפירות, ולא הנה נאמן לומר מחוץ לארץ הם באים. הילכך, כי אמר "עשרתים" אינו נאמן, דליכא מגו.



ה"מ עם הארץ שאמר לחבר "קח לי אגודת גרק", "קח לי גלוסקאן אחד", לוקח סתם ופטור.

ה"מ עם הארץ שאמר לחבר קח לי - כגון שהנה החבר הולך לשוק לקנות גרק לעצמו, ואמר לו עם הארץ "קח לי גם כן אגודת של גרק", ולקח חבר שתי אגודות סתם, ולא פירש "זו לי, וזו לעם הארץ", פטור מלעשר אותה שנותן לעם הארץ. דיש ברינה כשנותנה לעם הארץ שזו היא אותה שלקח מתחילה לצרכו, ואין חבר מתחילה בשלו.

דמאי פרק ו'

ה"מ גר וגוי שירשו את אביהם גוי, יכול הוא לומר "טול אתה עבודה זרה, ואני מעות", "אתה יין, ואני פירות". ואם משבאו לרשות הגר, אסור.

ה"מ טול אתה עבודה זרה ואני מעות - אף על גב דחלופי עבודה זרה ויין נסוף אסורים בהנאה, הקא שרי עד שלא באו לידו, משום דירושת גר את אביו אינה מן התורה אלא מדברי סופרים.

ולא דמי לחבר ועם הארץ שירשו את אביהם עם הארץ, דאפילו קודם שבאו לידו אסור לומר לו טול אתה חטים ואני שעורים, דהתם הניא ריושה דאורייתא, והוי כאילו בא לידו.



ה"מ המוכר פירות בסוריא, ואמר "משל ארץ ישראל הן", תייב לעשר.

ה"מ סוריא - הם ארצות שכבש דוד שלא היו מארץ ישראל, כגון ארם נהרים וארם צובה. ולפי שעדיין לא נכבשה כל ארץ ישראל, לפיכך לא קדשו כקדושת הארץ, אף על פי שהיה כיבוש של רבים.

ובמקצת דינים היא פארץ ישראל, ובמקצת דינים היא כחוצה לארץ. והקונה פירות בסוריא אינו תייב להפריש מהן דמאי, לפי שרוב פירות הנמכרים בסוריא, מחוץ לארץ הן באים.

הילכך, כי אמר "מעושרין הן", נאמן, מגו דאי בעי אמר "של חוץ לארץ הן", והנה נאמן, כדתנן בפרק קמא: "מכזיב ולהלן נאמן", השתא נמי כי אמר "של ארץ ישראל הם ועשרתים", נאמן.

דמאי

פרק ז'

עדיין כְּדֵי שִׁיחַ עֲשֶׂה לְמֵאָה, מוֹדֵד לוֹ הָאֶחָד, וְאַחַר כֵּן אֹמֵר "זֶה הָאֶחָד שֶׁעָשִׂיתִי תְּחִילָה מְעַשֵּׂר, עֲשׂוּי תְּרוּמַת מְעַשֵּׂר עַל תְּשׁוּבָה הַסְּמוּכִים לוֹ".

"וּמְעַשֵּׂר שְׁנֵי בְּצִפּוֹנוֹ אוֹ בְּדְרוֹמוֹ, וּמְחֻלָּל עַל הַמְּעוֹת."

מְעַשֵּׂר שְׁנֵי - יִהְיֶה בְּצִפּוֹנוֹ אוֹ בְּדְרוֹמוֹ, וּמְחֻלָּל יִהְיֶה עַל הַמְּעוֹת. וְנִמְצָא לְמַחֵר שְׂאִין צְרִיף לְהִפְרִישׁ כִּי אִם תְּרוּמַת מְעַשֵּׂר בְּלֶבֶד, וְאוֹכֵל וְשׂוֹתָה אֶת הַשָּׂאֵר.



ב מִזְגוּ לוֹ אֶת הַכּוֹס, אֹמֵר: "מָה שְׂאִי עֵתִיד לְשִׁיר בְּשׂוּלֵי הַכּוֹס הַרִי הוּא מְעַשֵּׂר, וְשָׂאֵר מְעַשֵּׂר סְמוּךְ לוֹ, וְזֶה שֶׁעָשִׂיתִי מְעַשֵּׂר עֲשׂוּי תְּרוּמַת מְעַשֵּׂר עָלָיו".

מִזְגוּ לוֹ אֶת הַכּוֹס - בְּיוֹם הַשַּׁבָּת.

אֹמֵר וְכוּ' - וְאִין דֵּי לוֹ בְּמָה שֶׁהִתְנָה מִעֲרַב שַׁבָּת, אֲבָל צְרִיף לְחֹזֵר וְלוֹמֵר בְּשַׁבָּת כְּשֶׁבֶא לְאָכֹל וְלִשְׁתּוֹת "מָה שְׂאִי עֵתִיד לְשִׁיר מִן הַכּוֹס וְכוּ'".

בִּירוּשְׁלַיִם פְּרִיף: אִם בְּאוֹמֵר "מְעַכְשָׁיו תְּהֵא תְּרוּמָה" - הַרִי הַכֹּל מִתְּעַרֵב יַחַד, וְנִעְשָׂה מְדוּמָע! וְאִם בְּאוֹמֵר "לְכַשְׂאֲשֵׁתָה" - הָא לֹא הוּי תְּרוּמָה אֲלֵא לְאַחַר שִׁשְׁתָּה, וְנִמְצָא שׂוֹתָה טְבֵּל! וּמְשַׁנֵּי: בְּאוֹמֵר "מְעַכְשָׁיו וְלְכַשְׂאֲשֵׁתָה תְּהֵא תְּרוּמָה", וְנִמְצָא שְׁלֵא שְׁתָּה טְבֵּל, וְגַם לֹא הִיָּה מְדוּמָע.

"וּמְעַשֵּׂר שְׁנֵי בְּפִיו, וּמְחֻלָּל עַל הַמְּעוֹת."

בְּפִיו - בְּפִי הַכּוֹס.



ג פּוֹעֵל שְׂאִינוֹ מֵאֲמִין לְבַעַל הַבַּיִת, נוֹטֵל גְּרוּגְרָת אַחַת וְאוֹמֵר: "זוֹ וְתִשַׁע הַבָּאוֹת אַחֲרֶיהָ עֲשׂוּיֹת מְעַשֵּׂר עַל תְּשׁוּבָה שְׂאִי אוֹכֵל, וְזוֹ עֲשׂוּיָה תְּרוּמַת מְעַשֵּׂר עָלֶיהָ. וּמְעַשֵּׂר שְׁנֵי בְּאַחֲרוֹנָה, וּמְחֻלָּל עַל הַמְּעוֹת."

שְׂאִינוֹ מֵאֲמִין לְבַעַל הַבַּיִת - עַל הַמְּעַשְׂרוֹת.

וְחֹשֶׁף גְּרוּגְרָת אַחַת.

וְחֹשֶׁף גְּרוּגְרָת אַחַת - נִמְנָע מִלְּאָכֹל גְּרוּגְרָת

דמאי

פרק ז'

פִּירוּשׁ אַחַר מִן הִירוּשְׁלַיִם: עִם הָאֶרֶץ שְׂאֵמֵר לְחִבֵּר "קַח לִי אֲגוּדַת יֶרֶק", וְהַמוֹכֵר חִבֵּר הוּא, וְיִוֹדַע שְׁזֶה הַלּוֹקֵחַ בְּשִׁבִּיל עִם הָאֶרֶץ הוּא לּוֹקֵחַ, וְלֹא לְקַח הַחִבֵּר לְעֲצֻמוֹ כְּלוּם, פְּטוּרָה הָאֲגוּדָה הַזֹּאת מִמְּעַשֵּׂר דְּמַאִי. שְׂפִינָן שֶׁהַמוֹכֵר חִבֵּר, וְיִוֹדַע שֶׁלְּצוּרֶךָ עִם הָאֶרֶץ הוּא קוֹנֵה, אִינוֹ מוֹכֵר לוֹ אֲלֵא אִם כֵּן עִשָּׂר, דְּהִכִּי אֲמַרִינָן לְעִיל פְּרָק ב', שְׂאֵסוּר לְמַכּוּר לְעִם הָאֶרֶץ אֲלֵא אִם כֵּן עִשָּׂר תְּחִילָה.

אֲבָל אִם קָנָה הַחִבֵּר אַחַת לְעֲצֻמוֹ וְאַחַת לְעִם הָאֶרֶץ וְנִתְעַרְבוּ, חֵיִיב לְעִשָּׂר, דְּשָׂמָא מַה שְּׂמַכּוּר לוֹ לְעֲצֻמוֹ אִינוֹ מְעוּשָׂר, שֶׁהַמוֹכֵר לְחִבֵּר אִינוֹ צְרִיף לְעִשָּׂר, וְהַקּוֹנֵה עָלָיו מוֹטֵל לְעִשָּׂר, כְּדָאֲמַרְנָן לְעִיל פְּרָק ב'.

גְּלוּסְקוֹן - כִּפּוּר לְחֵם יָפָה.

וְאִם אֹמֵר "שְׁלִי זֶה, וְזֶה שֶׁל חִבְרִי", וְנִתְעַרְבוּ, חֵיִיב לְעִשָּׂר, וְאִפִּילוֹ הֵן מֵאָה.

וְאִפִּילוֹ הֵן מֵאָה - וְאִפִּילוֹ נִתְעַרְבָה אַחַת שְׁלוֹ בְּמֵאָה שֶׁל עִם הָאֶרֶץ.



א הַמְּזַמֵּן אֶת חִבְרֵי שִׂיאֲכָל אֲצִלוֹ, וְהוּא אִינוֹ מֵאֲמִינוֹ עַל הַמְּעַשְׂרוֹת, אֹמֵר מִעֲרַב שַׁבָּת:

אֹמֵר מִעֲרַב שַׁבָּת וְכוּ' - וְהִיכָא דְּהִתְנָה מִעֲרַב שַׁבָּת, מוֹתֵר לְהִפְרִישׁ בְּשַׁבָּת. אֲבָל לֹא הִתְנָה, אֲסוּר, דְּתַנְּנָן "סִפְקַת חֲשִׁיכָה, מְעַשְׂרִים אֶת הַדְּמַאִי" - הָא וְדַאי חֲשִׁיכָה, לֹא.

וְהִכָּא מִיִּירֵי בְּהַזְמִינוֹ חִבְרֵי וְלֹא הִדִּירוּ, דְּאִי הִדִּירוּ - הָא אֲמַרִינָן לְעִיל פְּרָק ד' "אוֹכֵל עִמוֹ בְּשַׁבָּת רֵאשׁוּנָה, אֶף עַל פִּי שְׂאִינוֹ מֵאֲמִינוֹ עַל הַמְּעַשְׂרוֹת". אִי נִמְי, הֵתֵם בְּשַׁבָּת רֵאשׁוּנָה שֶׁל בְּחוּר שְׂנַשָּׂא בְּתוּלָה, וְהִכָּא בְּשָׂאֵר שַׁבָּתוֹת.

"מָה שְׂאִי עֵתִיד לְהִפְרִישׁ מִחֵר הַרִי הוּא מְעַשֵּׂר, וְשָׂאֵר מְעַשֵּׂר סְמוּךְ לוֹ, וְזֶה שֶׁעָשִׂיתִי מְעַשֵּׂר עֲשׂוּי תְּרוּמַת מְעַשֵּׂר עָלָיו".

הַרִי הוּא מְעַשֵּׂר - וְתְּרוּמָה גְּדוּלָה אִינוֹ צְרִיף לְהִפְרִישׁ, דְּלֹא נִחְשְׁדוּ עִמֵּי הָאֶרֶץ עָלֶיהָ. כְּדָפְרְשִׁינָן בְּפְרָק קמ"א. וְעַל אֶחָד מִמֵּאָה שְׂמִפְרִישׁ לְמַחֵר, אֹמֵר "הַרִי הוּא מְעַשֵּׂר רֵאשׁוֹן, וְשָׂאֵר מְעַשֵּׂר" - דְּהִינּוּ תְּשׁוּבָה שֶׁהוּא חֵיִיב

דמאי

פרק ז'

אחת כנגד אותה של תרומת מעשר שהפריש, שלא יהא גוזל את בעל הבית.

רְבֵן שְׁמֵעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר לֹא יִחְשׂוּךְ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא מִמַּעַט מְלֹאכְתּוֹ שֶׁל בַּעַל הַבַּיִת.

לא יחשוך - ויקנה גרוגרת אחת ויאכל, שאם לא יאכל מרעיב עצמו וממעט מסעודתו, ונמצא ממעט בכך מלאכתו של בעל הבית, שלא יוכל לעשות מלאכה.

רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לֹא יִחְשׂוּךְ, מִפְּנֵי שֶׁהוּא תְּנַאי בֵּית דִּין.

לא יחשוך מפני שהוא תנאי בית דין - שתהא תרומת מעשר משל בעל הבית, ומעשר שני משל פועל. הילכך חייב בעל הבית ליתן לו הגרוגרת שהפריש לתרומת מעשר.



ה הַלּוּקַח יֵינן מִבֵּין הַפּוֹתִים, אוֹמֵר: "שְׁנֵי לוגֵין שְׁאֵנִי עֲתִיד לְהַפְרִישׁ הֵרִי הֵן תְּרוּמָה, וְעֲשֶׂרָה מַעְשָׂר, וְתִשְׁעָה מַעְשָׂר שְׁנִי", וּמִיַּחַל וְשׁוֹתָהּ.

הַלּוּקַח יֵינן מִבֵּין הַפּוֹתִים - קוֹדֵם שֶׁגִּזְרוּ עַל יֵינן, וְהָיָה יֵינן וְדַאי טָבֵל.

והכא איירי בלוקח ערב שבת בין השמשות, או שלקח מבעוד יום ושכח להפריש עד בין השמשות, ואז אסור להפריש, דתנן "ספק חשיכה, אין מעשרין את הודאי". הילכך אסור לקבוע לו מקום, דקביעות מקום חשוב בהפרישה, ואסור בין השמשות.

ומשום הכי לא קתני בסיפא "ומעשר שני מחולל על המעות", דכיון דאינו רשאי לקבוע לו מקום בצפוננו או בדרומו, אי אפשר לחללו. אבל לקרות שם, דאמר "שאני עתיד להפריש". שרי, דכולי האי לא גזור בין השמשות.

שְׁאֵנִי עֲתִיד לְהַפְרִישׁ - הֵכָא לֹא קֹתְנֵי "שְׁאֵנִי עֲתִיד לְהַפְרִישׁ לְמַחֵר", כְּדֹקְנֵי לְעֵיל גַּבֵּי הַמְּזֵמִין אֶת חֲבִירוֹ, וְדוֹקָא כְּשֹׁאֵנֵנו מִתְקֵן אֶלָּא מַה שְׁאוּכַל וְשׁוֹתָהּ, הִתִּירוּ לְהַפְרִישׁ לְמַחֵר מִמוֹתֵר אֲכִילְתּוֹ וְשִׁתִּיתּוֹ הַנֶּשְׂאָר בְּשׁוּלֵי הַכּוֹס, אֲבָל לְתַקֵּן אֶת כָּל הַנָּאֵד בְּשֶׁבֶת לֹא הִתִּירוּ.

והכא אינו קורא שם לתרומת מעשר כמו בבבא

דמאי

פרק ז'

של דמאי, וכדלעיל גבי המזמין את חבירו, משום דגבי דמאי דמעשרן והן שלו, קורא שם לתרומת מעשר כדי לתקן את המעשר ולאכלו. אבל כאן שהוא טבל ודאי, צריך ליתן המעשר ללוי, והלוי יקרא שם לתרומת מעשר.

וְעֲשֶׂרָה מַעְשָׂר רֵאשׁוֹן וְתִשְׁעָה מַעְשָׂר שְׁנִי - לאו דוקא, שהרי לאחר שהפריש ממאה שני לוגין לתרומה גדולה, ונשאר תשעים ושמונה, לא יהיה המעשר אלא עשרה לוגין פחות חומש, ומעשר שני שמונה לוגין ושמונה עשיריות וחומש עשירית.

מִיַּחַל וְשׁוֹתָהּ - מתחיל ושותה. פירוש אחר: מוזג ושותה - מיחל כמו מיהל, לשון (ישעיה א' כב) "סבאך מהול במים".

וסתם מתניתין אתיא פרבי מאיר, דאמר אף בדאורייתא יש בריה, וזה שנשאר בשולי הכוס הוי כאילו הופרש מתחילה. ואינה הלכה, אלא קיימא לן דבדרבנן יש בריה, אבל בדאורייתא אין בריה. הילכך בודאי טבל לא יאכל ולא ישתה עד שיפריש.



ה הָיוּ לוֹ תְּאֵנִים שֶׁל טָבֵל בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ, וְהוּא בְּבֵית הַמְּדַרְשׁ אוֹ בְּשֻׂדָּה, אוֹמֵר: "שְׁתֵּי תְּאֵנִים שְׁאֵנִי עֲתִיד לְהַפְרִישׁ הֵרִי הֵן תְּרוּמָה, וְעֲשֶׂר מַעְשָׂר רֵאשׁוֹן, וְתִשְׁעָה מַעְשָׂר שְׁנִי".

והוא בבית המדרש - בערב שבת, ומתירא שמא יקדש עליו היום ולא יוכל לעשר.

היו דמאי, אומר: "מה שאני עתיד להפריש למחר הרי הוא מעשר, ושאר מעשר סמוך לו, וזה שעשיתי מעשר עשוי תרומת מעשר עליו. ומעשר שני בצפוננו או בדרומו, ומחולל על המעות".



ה הָיוּ לִפְנֵי שְׁתֵּי כִלְכָּלוֹת שֶׁל טָבֵל, וְאָמַר "מַעֲשָׂרוֹת זֹו בְּזוֹ", הִרְאִישׁוּנָה מְעוֹשְׂרָת.

כילכלות - סלים.

מעשרות זו בזו - מעשרות שאני צריך להפריש מפלפלה זו, יהיו מונחים בתבנית.

הראשונה מעושרת - ומפריש מן השניה

דמאי פרק ז'

המעשרות של שתייהן.

"של זו בזו, ושל זו בזו", הראשונה מעושרת.

של זו בזו ושל זו בזו הראשונה מעושרת -
אבל השניה אינה מעושרת, דמיד כשאמר "של זו בזו" נתקנה הראשונה ונפטרה מן המעשרות. וכי הדר ואמר "של זו בזו", נמצא מפריש מזו שפבר נפטרת על זו שהיא חייבת, ואין מפרישין מן הפטור על החיוב ולא אמר כלום, ונוטל מן השניה המעשרות של שתייהן.

"מעשרותיהן מעשרות כלפלה בחברתה", קרא שם.

מעשרותיהן מעשרות כלפלה בחברתה -
המעשרות המחויבות לשתי כלפלות הללו, יהיו של כלפלה בחברתה, הרי קרא שם מעשרות שתייהן כאחת, ומפריש מזו על זו ומזו על זו, דבכל אחת שירי טבל כדי מעשרות חברתה. אבל אינו מפריש עליהן ממקום אחר, שהרי קרא שם וקבע מעשרות כל אחת מהן בחברתה.

פירוש אחר ועיקר: מעשרותיהן מעשרות כלפלה בחברתה, קרא שם, ומפריש מאיזו מהן שירצה. דהכי מפרישין למלתייה: "מעשרותיהן מאיזה מהן שארצה, יהיו מעשרות כלפלה בחברתה".



מאה טבל מאה חולין, נוטל מאה ואחד.

מאה טבל ומאה חולין - שנתערבו.

נוטל מאה ואחד - נוטל מאה להפריש מהן מעשר ראשון ומעשר שני כדין כל טבל, ואחד נוטל מן המאה של חולין לתרומת מעשר, כאילו היו טבל. שהחולין נעשים כטבל עצמו לענין תרומת מעשר בלבד, אבל לא לענין מעשר ראשון ומעשר שני.

ונמצא זה מפסיד על ידי תערובת זו אחת בלבד שמפריש מן החולין. וטבל דאיירי ביה הכא הוא שהורמה ממנו תרומה גדולה, אבל לא הורמו ממנו מעשרות, ולא תרומת מעשר.

מאה טבל מאה מעשר, נוטל מאה ואחד.

דמאי פרק ז'

מאה טבל ומאה מעשר - שלא הורמה מן המעשר הזה תרומת מעשר, ונתערבו, נוטל מאה של טבל להפריש מהן המעשרות כדפרישית לעיל, ונוטל אחת מן המאה של מעשר שהם נעשים כטבל עצמו להתחייב בתרומת מעשר, ונשארו תשעים ותשע. מפריש מהן תרומת מעשר לפי חשבון, שהם עשר פחות עשירית של אחד.

ואם לא נתערב המעשר בטבל, לא היה מפריש אלא עשרה לתרומת מעשר שבהן. השתא מפני שנתערבו בטבל, מפריש אחד עשר פחות עשירית. נמצא מפסיד אחד פחות עשירית.

מאה חולין מתוקנים מאה מעשר, נוטל מאה ועשר.

מאה חולין מתוקנים ומאה מעשר - ראשון שלא ניטלה תרומתו, שנתערבו, נוטל מאה לשם מעשר ראשון כדי להפריש מהן עשרה לתרומת מעשר שבהן, ועשר נוטל מן המאה חולין מתוקנים כאילו היו הם מעשר ראשון, דעשרה מהם לתרומת מעשר, ונמצא מפסיד עשרה.

והא דלא מחמרינן הכי כשנתערב עם טבל, להזקיק הטבל להפריש ממנו עשרה לתרומת מעשר כמאה של מעשר, משום שפך הוא הדין - שכל דבר המתערב חוזר להיות פתחילתו. הילכך המעשר חוזר להיות כטבל, ואין הטבל חוזר להיות כמעשר.

מאה טבל תשעים מעשר, תשעים טבל ושמונים מעשר, לא הפסיד כלום.

מאה טבל ותשעים מעשר תשעים טבל ושמונים מעשר לא הפסיד כלום - דכיון דאיכא בטבל עשרה יתרים, דיינינן ליה כאילו יש לו פרנסה ממקום אחר. וכל טבל שנתערב בחולין, אם יש לו טבלים אחרים שיכול להפריש על זה התערובת ממקום אחר, אינו מפריש אלא לפי חשבון של הטבל בלבד. והכא שהטבל יתר עשר על המעשר, חשבינן כאילו הם ממקום אחר, ומפריש מהן לפי חשבון של טבל בלבד, ואינו מפסיד כלום.

דמאי

פרק ז'

זה הכלל: כל זמן שהטבל מרובה, לא הפסיד כלום.

כל זמן שהטבל מרובה - והוא שיהיה מרובה עשר, והכי איתא בירושלמי.



ח מי שהיו לו עשר שורות של עשר עשר כדי יין, ואמר "שורה החיצונה אחת מעשר", ואין ידוע איזו היא, נוטל שתי חביות לוכסן.

עשר שורות של עשר עשר כדי יין - מסודרים בארץ, שבכל ענן שתמנה - בין ממזרח למערב, בין מצפון לדרום, תמצא עשר שורות של עשר עשר, שהן מאה פדות.

שורה החיצונה אחת מעשר - חבית אחת שבשורה החיצונה קבעתי מעשר על פדות אחרות שיש לי.

ואין ידוע איזו - חיצונה, שהרי יש כאן ארבע שורות חיצונות לארבע רוחות.

נוטל שתי חביות באלקסון - אחת למקצוע דרומית מזרחית, ושניה לה במקצוע מערבית צפונית, שכל חבית שבמקצוע נמנית לשתי רוחות, וימלא משתיהן חבית אחת ותהיה מעשר.

"חצי שורה החיצונה אחת מעשר", ואין ידוע איזו היא, נוטל ארבע חביות מארבע זוויות.

חצי שורה החיצונה אחת מעשר - ואם אמר חבית אחת שבחצי שורה החיצונה בה קבעתי מעשר על פדות אחרות שיש לי.

ואין ידוע איזו - חצי שורה מארבע שורות החיצונות.

נוטל ארבע חביות מארבע זוויות - מפני שיש בכל זווית משתי חצאים שבשתי שורות החיצונות הסמוכות לה, וממלא מארבעתן חבית אחת ותהיה מעשר.

"שורה אחת מעשר", ואין ידוע איזו היא, נוטל שורה אחת לוכסן.

שורה אחת מעשר ואין ידוע איזו היא - ואם אמר חבית אחת שבשורה אחת מאלו עשר

כלאים

פרק א'

שורות בה קבעתי מעשר, ואין ידוע באיזו שורה היא.

נוטל שורה אחת באלקסון - כלומר: נוטל עשר פדות משורה אחת ממקצוע דרומית מזרחית עד מקצוע מערבית צפונית, או ממקצוע דרומית מערבית עד מקצוע מזרחית צפונית, וממלא מכל העשר חביות חבית אחת ותהיה מעשר.

ומפני מה נוטל באלקסון, ואינו נוטל שורה אחת כולה ביושר ממזרח למערב או מצפון לדרום? דכשהוא נוטל באלקסון, בין שתמנה השורות כולן ממזרח למערב, בין שתמנה אותן מצפון לדרום, נמצא נוטל חבית אחת מכל שורה ושורה, מה שאין כן אם היה נוטל שורה אחת באורך ממזרח למערב או מצפון לדרום.

"חצי שורה אחת מעשר", ואין ידוע איזו היא, נוטל שתי שורות לוכסן.

"חבית אחת מעשר", ואין ידוע איזו היא, נוטל מכל חבית וחבית.



א החיטים והזונין אינן פלאים זה בזה.

החיטין והזונין - קורין לו בערבי זיואין.

אינן פלאים זה בזה - לפי שכשהשחיתו דור המבול את דרכם היתה הארץ גם היא מזנה את פירותיה, והיו זורעים חיטים ומוציאה זונין, הילכך לא הוי פלאים עם החיטים. אבל עם שאר מיני תבואה הוי פלאים. ואף על גב דלא חזי למאכל אדם, מכל מקום, כיון שמוליכים אותו ממקום למקום למאכל יונים, הוי פלאים.

השעורים ושבולת שועל, הכוסמין והשיפון, הפול והספיר, הפורקזן והטופח, ופול הלכן והשעועים, אינם פלאים זה בזה.

השעורים ושבולת שועל - כל השנויים במשנה זוג זוג אינם פלאים זה בזה, אחד מזוג זה ואחד מזוג זה הם פלאים זה בזה. והא דאמרין במנחות (דף ט.) "הכוסמין מין חיטים, ושיפון מין שעורים", הני מילי לענין חלה - שמצטרפין זה עם זה לשיעור חלה, אבל לענין פלאים הוי פלאים זה בזה.

